

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 114. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359622192/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

det taabelige Paaskud, at han indtog hende mod Frankrig, og paa Spørgsmaalet hvorledes? lød Svaret: at han havde forfattet en Sammenligning mellem Euripides's og Racines *Fædra* og foretrak den første. Montmorency blev landsforvist for at have tilbragt nogle Dage paa Coppet; Fru Récamier, hvem det ikke lykkedes Fru de Staël i rette Tid at give Underretning om den Straf, der var sat paa selv nok saa kort et Besøg hos *Corinna's* Forfatterinde, blev det forbudt at vende tilbage til Frankrig, fordi hun paa Gennemrejse gennem Schweiz havde villet opmuntre sin Veninde ved en Samtale; ja en 78aarig Mand St-Priest, hendes Faders gamle Embedsfælle som Minister, blev landsforvist for en enkelt Høflighedsvisit paa Coppet.

Den Forladthed, som følger med at være Modstander af en overmægtig Kraft, var hende ikke ny. Allerede længe havde ingen Mand af Rang eller Ry, ingen politisk Storhed, der ønskede at staa sig godt med Regeringen, været at besøge hende paa Coppet. Enhver var forhindret, saa ved Forretninger, saa ved Sygdom. «Aa, sagde hun dengang, hvor jeg dog er træt af al denne Fejghed, der forklæder sig som Brystsye.» Men nu var til Sorgen over at se sig opgivet af saa mange fordums Venner kommet den, at se enhver af sine virkelige Venner straffet med Landsforvisning for den ringeste Ytring af Velvilje mod hende. Hun udbredte, klager hun, Ulykke om sig som en Smitte.

Det stod i hendes egen Magt selv nu efter saa mange Aars Forfølgelser, Fangenskab og Forvisning at erhverve sig Frihed og Tilladelse til at skrive og offentliggøre paany; man lod hende underhaanden vide, at et nok saa svagt Omslag i Anskuelse eller Holdning vilde skaffe hende Ret til at vende tilbage til Frankrig; men hun vilde ikke købe sin Frihed for denne Pris, og da man en Gang i bestemtere Udtryk sagde: «Sig blot, skriv blot et lille Ord om Kongen af Rom, og alle Hovedstæder vil aabne sig for Dem» svarede hun kun: «Jeg ønsker ham en god Amme.»

Afsondret og indespærret, som hun var, besluttede hun at gøre Alt for at undslippe fra Coppet. Hun vilde rejse til Amerika, men det var umuligt uden Pas og hvorledes skulde hun faa et Pas? Hun frygtede desuden at blive fængslet paa Vejen til den Havn, hun vilde begive sig til, under Paaskud af at hun vilde rejse til England, paa hvilket der var sat Fængselsstraf. Og hun vidste vel, at naar det første Øjeblik's Skandale var overstaaet, vilde Regeringen roligt kunne lade hende blive i Fængslet;

hun vilde hurtigt være fuldstændig glemt. Hun tænkte sig Muligheden af at rejse til Sverig gennem Rusland, da hele Nordtyskland var i Franskmændenes Vold. Hun haabede at kunne flygte gennem Tyrol uden at blive udleveret af Østerrig. Men et Pas til Rusland maatte faas fra St. Petersborg; skrev hun fra Coppet dertil om Pas, frygtede hun for at blive angivet til den franske Gesandt i Rusland; hun maatte da se først at komme til Wien for derfra at udvirke et Pas. I et halvt Aar sad hun bøjet over Europas Kort, studerende det for at finde en Vej til Flugt med samme Lidenskab, hvormed Napoleon betragtede det for at undersøge ad hvilke Veje Verdensherredømmet skulde erobres. Da en sidste Ansøgning om Pas til Amerika efter en Maanedes Venten var bleven besvaret med Afslag, skønt Ansøgningen havde indeholdt et Løfte om, at Fru de Staël, hvis den bevilgedes, til Gengæld vilde forpligte sig til Intetsomhelst at lade trykke nogensteds, besluttede den svage og modige Kvinde et afgørende Flugtforsøg. En Dag i 1812 kørte hun med sin Datter uden en eneste Kuffert eller Pakke i Vognen og med en Vifte i Haanden ud af Coppet, kom lykkeligt til Wien og skrev til St. Petersborg om russisk Pas. Saa ængstelig var imidlertid den russiske Regering for at udsætte sig for Ubehageligheder af den franske, at hun paa Galiziens Grænse blev holdt tilbage, gennem hele østerrigsk Polen blev fulgt af Spioner, ja endog da hun paa Rejsen en enkelt Dag gjorde Holdt for at besøge Fyrst Lubomirskis Familie, blev fulgt saa nær af en østerrigsk Politibetjent, at Fyrsten nødtes til at give denne Plads ved sit Bord og Fru de Staëls Søn kun ved Trusler kunde forhindre ham fra at tage Ophold i hendes Sovekammer om Natten. Først da hun var kommen over den russiske Grænse, aandede hun atter frit. Men denne Følelse af Frihed varede kun kort. Neppe havde hun naaet Moskvá, før Rygtet om, at de franske Hære nærmede sig Byen, paany tvang hende til Flugt, og det var først i St. Petersborg at hun kunde betragte sig som udenfor Fare.

Aaret før sin Afrejse fra Coppet havde hun indgaaet et hemmeligt Ægteskab; 45 Aar gammel havde hun ægtet en ung 23aarig fransk Officer, Albert de Rocca, der som haardtsaaret og af Blodtab udtømt Invalid var kommen til Schweiz. Fru de Staël viste ham en Medlidenhed, der i den unge Syges Sind fremkaldte heftig Kærlighed, og denne førte til en hemmelig Forening. Med Rocca var Fru de Staël truffet sammen ved den russiske Grænse.